

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kozma Marianna ügyvéd által képviselt felperesnek, a fellebbezési eljárásban dr. Csuka György ügyvéd által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2012. február 20. napján meghozott 6.P.630.474/2005/100. sorszámú ítélete ellen, az alperes részéről 101. és 103. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, valamint a felperes részéről Pf.3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja, és a kártérítés összegét 2.660.095 (kettőmillió- hatszázhatvanezer-kilencvenöt) forintra, a 2008. március 1. napjától esedékes kamatfizetés alapjául szolgáló összeget 299.470 (kettőszázkilencvenkilencezer-négyszázhetven) forintra leszállítja, a járadékfizetési kötelezettséget mellőzi.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 30.000 (harmincezer) forint + ÁFA mértékű másodfokú részperköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 164.800 (százhatvannégyezer-nyolcszáz) forint fellebbezési és 24.800 (huszonnégyezer-nyolcszáz) forint csatlakozó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a 2004. augusztus 30. napján elszenvedett közlekedési balesetéből eredő vagyoni és nem vagyoni kárai megfizetésére kérte kötelezni az alperest gépjármű kötelező felelősségbiztosítás alapján.

Az alperes a helytállási kötelezettségét nem vitatta; elfogadta, hogy a felperes a perbeli balesettel okozati összefüggésben 20% baleseti munkaképesség-csökkenést szenvedett el. Az egyes kártételek jogalapját sem vitatta, kizárólag annak időtartamát, illetőleg összegszerűségét.

A peres felek között a jövedelemveszteség vonatkozásában részegyezség jött létre, amelyet az elsőfokú bíróság 96. sorszámú végzésével jóváhagyott.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2.785.095 forintot, ezen összegből 2.046.000 forint után 2004. szeptember 1. napjától, 35.300 forint után 2005. február 1. napjától, 273.325 forint után 2005. szeptember 1. napjától, 6.000 forint után 2005. október 15. napjától, 424.470 forint után 2008. március 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg felperesnek 2012. február 1. napjától minden hónapban előre, a hónap 10. napjáig esedékesen 5.000 forint járadékot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 191.205 forint perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az állam javára, külön felhívásra 172.084 forint le nem rótt illetéket, továbbá 116.543 forint állam által előlegezett szakértői költséget. Megállapította, hogy a további 401.530 forint illetéket és 271.932 forint költséget az állam viseli. Rendelkezett az ítélet előzetes végrehajthatóságáról is.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában megállapította, hogy az alperes a Ptk. 345.§ (1) bekezdése, valamint a 190/2004. (VI. 4.) Kormányrendelet alapján köteles a felperes baleseti kárait megtéríteni. A Ptk. 355. § (1), (3) és (4) bekezdése alapján határozott a felperes által érvényesített kárigényekről. Tényként állapította meg, hogy a felperes egészségi állapotában a per időtartama alatt is változás következett be, baleseti sérülései részben meggyógyultak. Az igazságügyi szakértői vélemény kiegészítése alapján így tényként állapította meg, hogy a térdizületi fájdalom és az ezáltal előidézett alsóvégtagi csökkentett terhelhetőség miatt a balesettel összefüggésben a felperesnél 15%-os baleseti eredetű munkaképesség-csökkenés áll fenn. A fellebbezéssel érintett egyes kártételek vonatkozásában az alábbi álláspontot foglalta el:

Háztartási kisegítő költsége tekintetében megállapította, hogy 6 hónapos időtartamban a felperes valamennyi háztartási munka elvégzésre alkalmatlan volt, így hat hónapra havi 10.000 forint, míg ezt követő másfél éves időtartamban a nehéz háztartási munkák elvégzésére való képtelenség miatt havi 8.000 forint járadékot állapított meg, melyből levonásba helyezte az alperes által teljesített 84.530 forintot és mindezen időszakra a lejárt járadék címén további 119.470 forint megfizetésére kötelezte az alperest. Az ezt meghaladó időre a jövőre nézve is megalapozottnak tartotta a háztartási kisegítő címén követelt járadékot, annak összegét mérlegeléssel havi 5.000 forintban állapította meg. Az ítélethozatalig lejárt időre így további 305.000 forint megfizetésére, azaz a balesettel kezdődően mindösszesen 424.470 forint mint lejárt járadék, továbbá 2012. február 1. napjától pedig havi 5.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Közlekedési többletköltség címén előterjesztett követelés tekintetében tényként állapította meg,

hogy a felperes a balesetet követő kétéves időtartamban képtelen volt tömegközlekedési eszközök igénybevételére, így elfogadható, hogy szállítását személygépjárművel, illetőleg kísérő segítségével kellett megoldani. Mérlegeléssel a havi összeget 10.000 forintban látta megállapíthatónak, ami két évre 241.000 forint, amelyből levonásba helyezte az alperes által térített 38.675 forintot, így 201.325 forint megfizetésében marasztalta az alperest. Az ezt meghaladó járadékigényt megalapozatlanság miatt utasította el, mivel azt az orvosszakértői vélemény nem támasztotta alá. Mérlegeléssel az alperes által korábban térített 2.500.000 forinton túlmenően további 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest, értékelve a felperes fizikai sérüléseit, a lelki traumát és azt, hogy évekig jelentősen korlátozott volt korábbi életvitele folytatásában, majd a kialakult végleges egészségi állapota is részben korlátozza egyes tevékenységek végzésében, és visszatérő fájdalmai is vannak. A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján határozott, figyelemmel arra, hogy a felperes hozzávetőleg 30%-ban lett pernyertes.

Az első fokú ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben az ítélet részbeni megváltoztatását, a marasztalási összeg 660.095 forintra történő leszállítását kérte, míg a kamatfizetési kötelezettség módosítását akként kérte, hogy 46.000 forint után 2004. szeptember 1. napjától és 299.470 forint után 2008. március 1. napjától legyen köteles kamatfizetésre. Fellebbezésében a háztartási kisegítő véghatáridő nélküli megítélését támadta. Az orvosszakértői vélemény alapján a félévig és az azt követő másfél évig a nehéz háztartási munkákban való alkalmatlanságot nem vitatta, az ezt meghaladó időre megítélt járadékot elutasítását kérte, mivel az megítélése szerint nem bizonyított. Álláspontja szerint a felperest a természetes kórokú megbetegedései a baleset hiányában is akadályoznák a nehéz háztartási munkák elvégzésében. Utalt arra, hogy a felperes 2010-től L-ban él a lányával, az unokáira vigyáz, így külön bizonyítás hiányában vitatta, hogy a lánya háztartásában a nehéz háztartási munkákat elvégezné, és így az ő helyettesítésére kisegítőt vesznek igénybe. Utalt arra, hogy az orvosszakértői vélemény sem támasztja alá a háztartási kisegítő véghatáridő nélküli szükségességét. A L-ba történő költözésig elismert a 6+18 hónapon túlmenően további 36 hónapra 5.000 forint, így összesen 299.470 forint lejárt járadékot, míg 2010. január 1. napjától, a jövőre nézve is megállapított járadékfizetési kötelezettség megszüntetését kérte. Álláspontja szerint a 20%-os munkaképesség-csökkenés, a kialakult járás-nehezítettség és ebből eredő életmód változás alapján az általa nem vagyoni kártérítésre peren kívül megtérített 2.500.000 forint a kárkori ár- és értékviszonyokra figyelemmel kellő módon kompenzálja azt a személyiségi jogsérelmet, amit a felperes elszenvedett a baleset következményeként. Utalt arra, hogy figyelemmel a londoni életvitelre is az életminőség alakulásáról bizonyítékkal nem rendelkezik, de az nem lehet hátrányosabb körülmény mint a magyarországi életvitel, így a további marasztalás mellőzését kérte.

A felperes csatlakozó fellebbezésében a nem vagyoni kártérítés 500.000 forinttal történő felemelését, a közlekedési többletköltség 2007. szeptember 1. napjától

véghatáridő nélkül havi 10.000 forintban történő megállapítását kérte. A nem vagyoni kártérítés körében hivatkozott a baleseti sérüléseire, az azt követően állapotában bekövetkezett változásokra, baleseti maradványállapotára, az abból eredő életvitelbeli nehezítettségére, különösen arra, hogy támbottal jár és vizsgálatokra is rokoni kísérettel megy. Ezen túlmenően az ítélet indokolásában kifogásolta, hogy a kiegészítő orvosszakértői vélemény által meghatározott 20%-os mértékű baleseti munkaképesség-csökkenéstől eltért az elsőfokú bíróság. Ezért a balesettel okozati összefüggésben kialakult munkaképesség-csökkenése 20%-os mértékben kérte megállapítani. L-i életvitelével kapcsolatban előadta, hogy nem a lányával él, és I-i tartózkodása nem végleges jellegű. A közlekedési többletköltséggel kapcsolatban utalt arra, hogy a bal térde időnként kiakad és erre is figyelemmel megfelelő óvatosság szükséges a közlekedésben. Támadta továbbá a perköltségre vonatkozó rendelkezést, mellőzni kérte a perköltség megfizetésére való kötelezését és az alperest kérte marasztalni az első- és másodfokú költségeiben a Pp. 81. § (2) bekezdés alkalmazásával.

Csatlakozó fellebbezését meghaladóan az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az alperes a közlekedési többletköltség tekintetében a csatlakozó fellebbezés elutasítását indítványozta, mert fellebbezés hiányában e tekintetben csatlakozó fellebbezésnek nem volt helye. Egyebekben a csatlakozó fellebbezés tekintetében a fellebbezésének helytadást, illetve az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben alapos, míg a csatlakozó fellebbezés alaptalan.

Az első fokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, mely fellebbezés a per főtárgyát érintette, így a Pp. 244. § (1) bekezdés alapján a felperes a per főtárgyára vonatkozó csatlakozó fellebbezéssel élhetett, ezen belül annak eljárásjogi jelentősége nem volt, hogy a per főtárgyán belül mely kártételt érintette a fellebbezés és ehhez képest mely kártétel tekintetében került csatlakozó fellebbezés benyújtásra. Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a csatlakozó fellebbezést is teljes terjedelmében érdemben bírálta el és a Pp. 228. § (4) bekezdés alapján a fellebbezési- és csatlakozó fellebbezési kérelemhez kötötten bírálta felül az első fokú ítélet megalapozottságát az alábbiak szerint:

A háztartási kisegítő költsége címén a 2010. január 1. napjától véghatáridő nélkül megítélt havi 5.000 forint járadékot támadta kizárólag a fellebbezés. A 2010. január 1. előtti időre megítélt lejárt járadékban marasztaló ítéleti rendelkezést az alperes nem fellebbezte, ezért azt a másodfokú bíróság nem érintette. Tény, hogy a baleset időpontjában a felperes kerületben önkormányzati lakásban élt, majd 2010. évtől L-ban, ahol a lánya és unokái élnek; a felperes az unokákra vigyáz. A felperes az első fokú eljárásban a londoni életvitelével kapcsolatban részletes tényelőadást nem tett. A Pp. 235.§ (1) bekezdés alapján a Pp. 141.§ (6) bekezdésre is tekintettel a fellebbezési eljárásban tett további előadása már nem volt figyelembe vehető. Arra nincs egyértelmű adat, hogy a londoni életvitele átmeneti jellegű, mint amire

hivatkozott a 2011. március 25-i tárgyaláson, illetve a külföldi tartózkodás időlegességére nem tett tényelőadást a felperes, ugyanakkor a magyarországi folyamatos életvitel fennállása ellentmond a korábbiaknak. Az tény, hogy a baleset időpontjában a felperes nem **L-ban**, nem a **L-ban** élő családtagjaival élt egy háztartásban, ebből következően a felperes a **L-ban** élő családtagjai háztartásában munkát nem végzett, és arra sincs adat, hogy **L-ba** költözését követően ténylegesen milyen életviszonyok között él, önálló háztartásban, vagy pedig a családtagjaival egy háztartásban. Mindezekből következően a magyarországi háztartásból történt elköltözést követő londoni életvitel vonatkozásában nem bizonyított, hogy a felperesnek a baleseti maradványállapotából következően a háztartási munkák végzésében való nehezítettsége folytán háztartási kisegítő igénybevételével többletköltsége merülne fel. A családtagok háztartásában végzendő háztartási munkák vonatkozásában a felperes balesettel kiesett munkaerejének pótlásának szükségessége és indokoltsága - figyelemmel arra, hogy a baleset időpontjában nem ilyen életviszonyok között élt a felperes - fel sem merülhetett mint a járadékigényt megalapozó tény. A felperes elköltözésétől kezdődően a budapesti háztartási munkák tekintetében a kiesett tevékenységét nem a balesettel összefüggésben, hanem külföldre távozása miatt kell pótolni. Mindezekre figyelemmel - az alperes elismerésén túlmenő időtartamra, azaz 2010. január 1. időpontjától - a háztartási kisegítő igénybevétele nem bizonyított, 2010. január 1. napjától a háztartási kisegítő járadék fizetését megalapozó tényekben bekövetkezett változás a járadékfizetési kötelezettséget megszüntette. A további járadékfizetési kötelezettséget megalapozó tényállás nem került bizonyításra, ezért 2010. január 1. napjától megítélt járadékfizetési kötelezettség vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla az első fokú ítéletet megváltoztatta, és e körben a keresetet elutasította. Ennek folytán a marasztalási tőkeösszeget, illetőleg a kamattételt 125.000 forinttal leszállította, továbbá a jövőre vonatkozó járadékfizetési kötelezettséget mellőzte.

A csatlakozó fellebbezésben alappal sérelmezte a felperes az első fokú ítélet indokolásában a baleseti munkaképesség-csökkenés mértékének meghatározását. Az elsőfokú eljárásban beszerzett 81. sorszám alatti kiegészítő orvosszakértői vélemény értelmében a felperesnek a perbeli balesetre visszavezethető munkaképesség-csökkenésének mértéke 20%. Az elsőfokú eljárás irataiból megállapíthatóan az alperes elfogadta a baleseti munkaképesség-csökkenés 20%-os mértékét, azt nem tette vitássá, a fellebbezésében is ezen baleseti munkaképesség-csökkenés mértékére hivatkozott. Mindezek alapján a Pp. 163.§ (2) bekezdésére is figyelemmel az elsőfokú bíróságnak a baleseti munkaképesség-csökkenés mértékére tett megállapítása nem helytálló. Ezért a másodfokú bíróság az első fokú ítélet indokolását annyiban pontosítja, hogy a felperes baleseti munkaképesség-csökkenésének mértéke 20%.

A nem vagyoni kár vonatkozásában a fentiek szerint pontosított baleseti eredetű munkaképesség-csökkenés mértékére is figyelemmel, az elsőfokú bíróság a felperesnek a baleset következtében előállt állapotát, abban bekövetkezett változásokat, és mindennek a felperes életvitelére történő kihatásait, a pszichés sérülést is kellően értékelte. A kárkori ár- és értékviszonyok alapulvételével az

elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összegszerűségének sem a leszállítására, sem a felemelésére nem látott kellő alapot a másodfokú bíróság, ezért e vonatkozásban az első fokú ítéletet helybenhagyta.

Közlekedési többletköltség vonatkozásában az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok okszerű mérlegelésével hozta meg érdemi döntését. Az orvosszakértői vélemény a tömegközlekedésben való közlekedési képtelenséget két éves időtartamra határozta meg, ezt meghaladó időtartamra úgy nyilatkozott az orvosszakértő, hogy a bal térd időnkénti kiakadása nem akadályozza a felperest a megfelelően óvatos közlekedésben. Mindkét orvosszakértő kiemelte, hogy a felperesnél természetes kórokú, sorsszerű megbetegedésként jelentkezik az ízületek meszesedése. Az tény, hogy a felperes támbottal jár, azonban önmagában ez tény nem ad alapot a perbeli balesettel okozati összefüggésben a tömegközlekedés igénybevételében fennálló olyan mértékű korlátozottság megállapítására, amely közlekedési többletköltség címén járadék megállapítására adna alapot. Mindezek alapján 2007. szeptember 1. napjától érvényesített közlekedési többletköltség járadékigény ténybeli alapját nem látta kétséget kizáróan bizonyítottnak a másodfokú bíróság sem, így e körben az első fokú ítélet elutasító döntését a fenti kiegészítéssel helybenhagyta.

Az előterjesztett kereset alapján meghatározott pertárgy érték, és ehhez képest a felperes pernyertességének arányára figyelemmel az elsőfokú bíróság helytállóan határozott a perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján. A fentiek alapján módosult marasztalási összeg sem adott alapot az első fokú ítélet perköltségre vonatkozó döntésének megváltoztatására, miután a Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontja alapján a fellebbezéssel érintett háztartási kisegítői költség vonatkozásában az egy éves járadékigényt kellett figyelembe venni, így a fellebbezés fentiek szerinti elbírálása a perköltségre kihatással nem volt. A másodfokú bíróság a csatlakozó fellebbezésben foglaltakra figyelemmel kiemeli, hogy a Pp. 81. § (2) bekezdés alkalmazásának több együttes feltétele van, így feltétele az is, hogy „a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak”. A jelen esetben a nem vagyoni kár címén előterjesztett és ehhez képest megítélt összegszerűség alapul vételével a követelt összeg nyilvánvaló eltúlzottsága megállapítható, így ez már önmagában, az egyéb elutasított kereseti követelések nélkül is kizárja a Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazhatóságát. A másodfokú bíróság utal arra, hogy az ingó károk tekintetében a kár mértéke bizonyítás kérdése volt, és az összegszerűség nem bírói mérlegeléstől függött, így ennek alapján is hiányzott a Pp. 81.§ (2) bekezdés alkalmazásának törvényi feltétele.

A kifejtettek szerint a Fővárosi Ítéltábla az első fokú ítélet fellebbezett rendelkezését a Pp. 252. § (3) bekezdése értelmében részben megváltoztatta.

A másodfokú perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján határozott, figyelemmel arra, hogy az alperes fellebbezése túlnyomórészt eredménytelen volt, míg a csatlakozó fellebbezés egészében eredménytelen volt. Ugyanakkor a fellebbezési-, illetőleg a csatlakozó fellebbezési pertárgyérték alapulvételével az alperes

pervesztessége nagyobb arányú, ezért a másodfokú bíróság az alperest kötelezte részperkötség megfizetésére, amelyben a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdés, 4/A. § (1) bekezdés alapján a peres feleket képviselő ügyvédek díját vette figyelembe.

A felperes személyes költségmentességben részesült, a per tárgyi költségmentes volt, ezért a le nem rótt fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illetékről a másodfokú bíróság az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdés alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § szerint határozott.

Budapest, 2012. szeptember 11.

. Németh László sk.

a tanács elnöke

. Merőtey Anikó sk.. Lente Sándor sk.

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:

Taródi Zsuzsanna
írnok